

1. uzdevums. Kultūras seši aspekti. Sagrupējiet dotos vārdus atbilstoši kultūras aspektiem. Esiet vērīgs, vārdu skaits katram aspektam var būt atšķirīgs.

Zeus, senators, vidusskola, koka skulptūra, supermārkets, dators, diplomātiskās sarunas, hinduisms, bīskaps, Faberžē ola, glezna, dievkalpojums, Augstākā tiesa, futbols, trauki rīsiem, Latvijas Universitāte, naftas ieguve, banka, mārketingu, ciltskoks, kurpnieks

Reliģija un mīti	Resursi un ekonomika	Valdība un starptautiskās attiecības
Mācības un tehnoloģijas	Ģimene un sabiedrība	Māksla un amatniecība

2.uzdevums. Izvēlieties divas no šīm vērtībām un uzrakstiet pie kuras vērtību grupas tās pieder. Pamatojiet savu viedokli!

Bībele, Mocarta mūzika, Latvijas himna, Ēģiptes piramīda, Kaives dižozols, eposs "Lāčplēsis", Tadžmahals Indijā, tavas dzimtas kapi

- _____
- _____

3.uzdevums. Izskaidrojiet jēdzienus:

antropoloģija	
aksioloģija	

Pasaules uzbūve

4.uzdevums. Balstoties uz seno mītu fragmentiem un angļu zinātnieka Sesila Mauricija Bovra, kultūrvēsturnieka prof. Andra Rubeņa izteikumiem, veiciet secinājumus. Rūpīgi izlasiet dotos fragmentus! Uzrādiet kopīgo un atšķirīgo sengrieķu un senebreju pasaules skatījumā.

9.gs.p.m.ē. sāka veidoties grieķu reliģiskā sistēma. Sengrieķu dzejnieks Hēsiods eposā "Teogonija"* mītos sastopamos dievus sakārtoja noteiktā kārtībā. Dievu kopums veidoja stingru sistēmu, kas izpaudās trīs paaudzēs: Gejas un Urāna paaudze, Krona paaudze un Zeva - Olimpa dievu paaudze.

Hēsiods par dievu un pasaules izcelšanos.

„ Sākumā Haoss* tik bija, no viņa pēc tam veidojās Geja*.(..)
 Un arī Tartars* miglainais plašajās pazemes dziļēs,
 Tāpat kā Erots*, tas skaistākais ir no mūžīgiem dieviem,(..)
 Vēl no Haosa izcēlās Erebs* un Nakts – melnā tumsa,
 Nakts gan Ēteru* radīja, gan arī Hēmeru – dienu(..)
 Radīja Geja vispirms tad augumā līdzīgu pašai Urānu*,
 rotātu zvaigznēm, lai tas viņu pilnībā pārsedz
 Un lai mūžīgie dievi tur droši patverties spētu.
 Radīja kalnus tā augstus, kur dievietēm tīkamas mītnes

(Nimfām* , kuras mēdz piemānot kalnos, kas klāti ar mežiem),
Tā arī radīja nedzīvo jūru, kur viļņi vien krāca,
Pontu* radīja bez kārotās mīlas, bet vēlāk
Viņai no mīlas ar Urānu bangojošs Okeāns dzima(..)
Bet pēc viņiem kā pēdējais piedzima viltīgais Krons*,
Briesmīgākais no bērniem; tas ienāda vareno tēvu.

- * Teogonija – (grieķu val. theos – dievs, gonē – dzimšana) - mīti par dievu izcelšanos;
- * Haoss – izplatījums, sākotnējais bezformīgais stāvoklis
- * Geja (arī Gaja) – dieve, Zemes māte, Zemes personificējums, matērija
- * Tartars – briesmīga ciešanu vieta mirušo valstībā, kurā nokļūst vislielākie jaundari;
- * Erots – mīlestības dievs;
- * Erebs – tumsa;
- * Ēters – augšējo debesu slāņu personificējums, Tumsas un Nakts dēls.
- * Urāns – debesu dievs, dievu valdnieks;
- * Nimfas – dabas, gan auglības spēka dievietes;
- * Ponts - (grieķu val. – pontos) jūra
- * Krons – viens no otrās dievu paaudzes – titāniem, gāza savu tēvu Urānu no troņa un pats kļuva par dievu valdnieku.

Bībele. Vecā Derība. Pirmā Mozus Grāmata.

„Iesākumā Dievs radīja debesis un zemi.

Bet zeme bija neiztaisīta un tukša, un tumsa bija pār dziļumiem, un Dieva Gars lidinājās pār ūdeņiem.

Un Dievs sacīja: „Lai top gaismā”. Un gaismā tapa.

Un Dievs redzēja gaismu labu esam, un Dievs šķīta gaismu no tumsas.

Un Dievs nosauca gaismu: diena, - un tumsu nosauca: nakts. Un tapa vakars un tapa rīts – viena diena.(..)

Un Dievs radīja velvi un šķīta ūdeņus (..) Un Dievs nosauca velvi: debesis. Un tapa vakars un tapa rīts – otra diena.

Tad Dievs sacīja: „Lai saplūst vienkopus ūdeņi, kas zem debesīm, ka sausums taptu redzams.” Un tā tapa.

Un Dievs nosauca sausumu: zeme,- bet ūdeņu krājumu nosauca: jūras. Un Dievs redzēja to labu esam.(..)

Tad Dievs sacīja: „Lai top spīdekļi debess velvē, lai šķirtu dienu no nakts, un tie lai ir par zīmēm un laikiem, un dienām, un gadiem, un tie lai ir par spīdekļiem debess velvē gaismot pār zemi.” Un tā tapa.

Tad Dievs radīja divus spīdekļus: lielāko spīdekli, lai valdītu dienu, un mazāko spīdekli, lai valdītu nakti, un zvaigznes radīja. Un Dievs lika debess velvē, lai tie gaismotu pār zemi.”

Angļu zinātnieka S.M.Bovra viedoklis:

„Grieķi, kas dāvājuši cilvēcei savus fantastiskos mītus, paši kļuvuši gandrīz par mītu. Blakus stabilajai vietai Eiropas civilizācijas attīstībā viņi pastāv vēl otrā realitātē, ko apņēms noslēpums un spožums un ar ko viņu nozīme tālu pārsniedz citas tautas. (..) Lai gan viņi dzīvoja savā reālajā Vidusjūras pasaulē, neierobežota fantāzija un sapņi viņu pasauli ir tādā mērā glificējuši, ka, šķiet, mūsu ikdienišķā planēta nevarēja būt viņu eksistences vieta.(..) Piecos gadsimtos radušies grieķu darbi ietekmēja cilvēkus visus nākamajos gadsimtos un veidoja visu turpmāko atziņu un attīstības pamatus”

Kultūrvēsturnieka prof. A.Rubeņa viedoklis:

„(Grieķiem) Cilvēks – tikai pakāpe dabas kārtībā, īpaša dzīvnieku suga - „politisks dzīvnieks”(zoon politikon).Šajā kosmosā (kosmos – kārtība) viss atrodas kustībā, taču tā norisinās tikai pa slēgtu apli, kurā nenotiek nekas principiāli jauns.(..) Grieķi pasauli saprata kā sevī noslēgtu lodi.(..)

Turpretim saskaņā ar Vecās Derības kanonu cilvēks ir Dieva radība, dabas kungs, kas stājas dinamiskās attiecībās ar savu Radītāju.(..) Pasauls satur grieķiem ir telpisks, ebrejiem – laicisks.(..)

Grieķiem vēsture – dabas daļa. Viņiem nebija ar faktiem pamatotu priekšstatu par savas vēstures pirmsākumiem. Ieskatīties vēstures dzīlēs bija apgrūtināši. Grieķiem taču nebija priesteru kārtas un rakstvežu cunftes, kas sistemātiski nodotos seno ziņu saglabāšanai. Pirmie grieķu vēsturnieki radīja pasaules ainu drīzāk telpā nekā laikā. (..) Viņiem nebija arī vēstures izpratnes dziļuma, kā tas bijis senebrejiem un ēģiptiešiem, kaut arī tie apzinājās, ka pastāv vecākas tautas. Grieķi dzīvoja tagadnē. Vēsture – mūžīga atgriešanās, jo laiks grieķu kultūrā ir ciklisks (simbols – aplis).

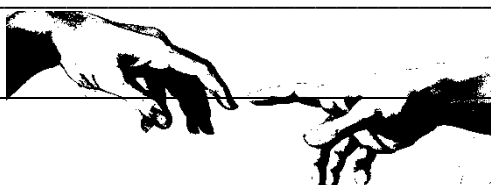
Secinājumi: Kādas vērtības ir nozīmīgas dotajos citātos?

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

Paldies!